

יכול שאני מרבה אף הבונה בית ולא חנוכו, נטע כרם ולא חללו, ארם אשה ולא לקחה שגם הם לא יעשו דבר,

תלמוד לומר "עליו" למעט,

שדווקא עליו אי אתה מעביר שום עבודה, אבל אתה מעביר על אחרים.

ומקשינן: ומאחר דכתב בקרא "לא יעבור" שנפטר מכל שעבוד, אם כן "לא יצא בצבא" למה ליה?

ומתצינן: לעבור עליו בשני לאוין, שאם יוצא לצבא עובר גם על "לא יעבור" וגם על "לא יצא":

מתניתין:

כבר נתבאר לעיל, שהיו שלושה חלקים בדברים שנאמרו אל העם: חלק ראשון, כהן משוח מלחמה אומר וכהן אחר משמיע. חלק שני, כהן משוח מלחמה אומר ושומר משמיע, ומשנתנו עוסקת בחלק השלישי, ששומר אומר ושומר משמיע.

"ויספו השוטרים לדבר אל העם, ואמרו מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישב לביתו, ולא ימס את לבב אחיו כלבבו" (שם כ, ח)

נחלקו תנאים במשמעות הלשון "הירא ורך הלבב":

רבי עקיבא אומר: "הירא ורך הלבב" במשמעו,

שאינו יכול לעמוד בקשרי המלחמה כשמתקשרים לעמוד צפופים שלא יפרידום אויבים ולראות חרב שלופה, מפני שנופלת עליו אימה.

רבי יוסי הגלילי אומר: "הירא ורך הלבב", זהו גם המתירא מן העבירות שבידו, ואפילו עבר רק על דברי סופרים,

וכיון שהירא מעבירות שבידו חוזר, לפיכך תלתה לו התורה את כל אלו הסיבות שבגללן נפטרים מלצאת לצבא, משום בית וכרם וכיוצא בהם,

כדי שיחזור בגללן, שלא ידעו הכל שהוא חוזר משום עבירות שבידו ויחשבו שחוזר משום אחת הסיבות האחרות, ולא יתבייש לחזור⁽⁹⁾.

רבי יוסי אומר: דווקא הירא מעבירות של תורה שבידו, כגון אלמנה שנישאה לכהן גדול, או גרושה וחלוצה שנישאה לכהן הדיוט, או ממזרת ונתינה שנישאה לישראל,

מלחמה וחרב שלופה, אבל למאן דאמר שהוא מתירא מעבירות שבידו, צריך להביא ראיה, לפיכך תלתה לו התורה את כל אלו שיחזור בגללן, כדי שלא לפרסם את החטאים.

וברמב"ן על התורה הביא את הירושלמי, ופירש שהראיה שצריכים להביא, היינו בעדים, שאם לא כן, מרבית העם היו חוזרים בטענת שקר. אבל כתב שזהו רק בכרם אשה ובית, אבל

נחשבים כבני ביתך, שכל המלמד את בן חברו תורה כאילו ילדו וכו' וטול שכר של מזכה הרבים.

9. בירושלמי בפרקין (ה"ט) איתא, תני כל אלו שחוזרים מהמלחמה צריכים להביא ראיה חוץ מהירא ורך הלבב שעדיין בידו. ופירש הירושלמי שזהו למאן דאמר שאינו יכול לעמוד בקשרי